

FAKULTATIVNI PREDMET

Ekonomika domaćinstva i poduzetništvo –NIVO 1.

O PREDMETU

Fakultativni predmet Ekonomika domaćinstva i poduzetništvo izučava se u 5. razredu s jednim časom sedmično. Ekonomika domaćinstva i poduzetništvo je predmet koji kombinuje teoriju sa praksom u cilju razvijanja razumjevanja i rješavanja problema. Odnosi se na načine kojima se pojedinci i porodica brinu tokom upravljanja svojim resursima kako bi zadovoljile fizičke, emocionalne, intelektualne, društvene i ekonomske potrebe.

Ekonomika domaćinstva i poduzetništvo se fokusira na sticanje znanja i razvoj vještina i stavova koji će omogućiti učenicima da preuzmu kontrolu nad svojim životima u datom trenutku i u budućnosti, bilo da je to u kući, u budućem obrazovanju, u svijetu rada, ili drugim životnim situacijama. Širok spektar iskustvenog učenja kojima će učenici biti izloženi će im omogućiti da budu fleksibilni i prilagodljivi u promjenljivim situacijama modernog života. Ekonomika domaćinstva i poduzetništvo priprema učenike oba pola za život u potrošnji–orijentisanoj na društvo i obezbjeđuje bazično učenje za one koji će tražiti posao širokog spektra karijere, kao što su prehrambena industrija, turizam, dizjaniranje odjeće i zdravstvene i socijalne usluge, marketing, trgovina i dr..

Ekonomika domaćinstva i poduzetništvo naglašava međuzavisni odnos koji postoji između pojedinaca ili porodica i njihovog neposrednog i šireg okruženja i promoviše osjećaj odgovornosti prema održavanju resursa u tim okruženjima.

OPŠTI CILJEVI

- razlikovanje temeljnih pojmova vezanih uz poduzetništvo;
- razlikovanje temeljnih pojmova vezanih za ekonomiku domaćinstva;
- upoznavanje mogućnosti poduzetništva kroz opće ciljeve i sisteme vrijednosti;
- upravljanje mogućnosti ekonomike domaćinstva kroz opšte ciljeve i sistem vrijednosti;
- podsticati učenike da razvijaju i primjenjuju vještine upravljanja koje su potrebne za efikasnu organizaciju i upravljanje raspoloživim resursima da zadovolji lične i porodične potrebe u klimi stalnih promjena ekonomskih, društvenih i tehnoloških;
- obezbjeđiti odgovarajući osnov za modelovanje života nakon škole, sa naglaskom na buduće obrazovanje, stručno usavršavanje i potrebe za zapošljavanje; da uključi posebne potrebe prehrambene industrije, odjeće, tekstilne i zanatske industrije, turizma i socijalnih i zdravstvenih usluga; i da razvije poštovanje prema značaju njihovog učenja Bosnaskohercegovačke privrede i Evropske unije;
- njeguju i razvijaju duh poduzetništva (smjeli poduhvati), inventivnosti, estetske svijesti, i kreativnosti;
- raazvijati kod učenika komunikativnost i sposobnost vođenja intervjua;
- razvijati kod učenika istraživački duh;
- osposobiti učenike da dobivene rezultate samostalno analiziraju i interpretiraju;
- razviti sposobnost i spremnost za timski rad;
- osposobiti učenike da razlikuju poduzetničku šansu i ideju;
- razvijati kod učenika sposobnost prepoznavanja poduzetničke šanse;
- osposobiti učenike da samostalno analiziraju i interpretiraju poduzetničke šanse i ideje i rizike u realizaciji;
- razvijati kod učenika analitičke sposobnosti;
- razvijati kod učenika sposobnost procjene potrebnih resursa za realizaciju poslovne ideje;
- razvijanje vještine komuniciranja i prezentacije;
- osposobiti učenike za samostalno istraživanje

- osposobiti učenike za marketinške aktivnosti;
- osposobiti učenike za rješavanje praktičnih problema;
- razvijaju lične kvalitete: istrajnost, samopouzdanje, ko-operativnost, timski duh, prilagodljivost, fleksibilnost, vlastite sudove i izbore;
- razvijanje svijesti učenika o kreativnosti, inicijativi i preuzimanju rizika kao zahtjevima savremenog poduzetništva.

ISHODI:

Učenici će:

- nabrojati uslove za formiranje porodice, izgraditi vlastiti stav o porodičnom životu;
- stvoriti sliku o ravnopravnosti spolova i objasniti važnost higijene životnog prostora;
- prepoznati važnost zdrave ishrane i ovladati sastavljanjem jelovnika;
- razlikovati stilove odijevanja i procijeniti stil oblačenja prema prigodi;
- zaključiti kolika je važnost dobre međuljudske komunikacije;
- shvatiti važnost štednje (vode, energije ...) potrebe kućnog budžeta;
- objasniti važnost zaštite životne sredine;
- izražavati svoje potrebe saopštavajući svoje mišljenje i uvažavajući mišljenje drugih;
- uvažavati pravila bontona i u skladu s njom se ponašati u raznim situacijama;
- kulturno se izražavati poštujući pravila dobre komunikacije.

TEMA 1 UVOD / OSNOVNE ŽIVOTNE POTREBE SAVREMENOG ČOVJEKA(4+1)

1. Uslovi za formiranje zdrave porodice i faze razvoja-
2. Porodica prije 100 godina i danas – vježba
3. Savremena porodica (odnosi u porodici i njihovo usklađivanje, radni i porodični zadaci, međugeneracijska povezanost i briga jednih za druge u porodici, proslave u različitim porodičnim kulturama)
4. Zdravlje i komunalna higijena (uslovi stanovanja)
5. vježba -plan organizacije proslave rođendana

TEMA 2 –ZDRAVI ŽIVOTNI STILOVI (4+1)

1. Pojam zdravlja i zdravog životnog stila
2. Mentalno i emocionalno zdravlje, unapređenje međuljudskih odnosa i vještine komunikacije
3. Zdrava ishrana-vježba izrada jelovnika
4. Lična higijena tijela i kultura odijevanja- sredstva za higijenu , odijevanje prema prigodi / proslave ,rođendani ,sport
5. Fizička aktivnost, rekreacija, sport – Prevencija fizičkog i psihičkog nasilja vježba važnost sporta

TEMA 3 EKONOMIKA I PODUZETNIŠTVO (2+3)

1. Kako uštedjeti vodu kod kuće
2. Sirovine i otpad- da li je svo smeće smeće, mogućnosti reciklaže, šta sve možemo reciklirati ,kako uštedjeti sredstva iz kućnog budžeta
3. Papir i ambalaža – izrada ukrasnih predmeta od reciklažnog materijala

4. Upravljanje kućnim budžetom- vježba izrada plana za budžet / deparac , obezbjeđivanje sredstava
5. Značaj energije u svakodnevnom životu-Sijalice koje štede struju-Principi ekonomične upotrebe svjetla

TEMA 4 ŽIVOTNO OKRUŽENJE

1. Voda ,vazduh ,zemljište
2. Naša zajednica — prošlost i sadašnjost
3. „Gdje se igrati”
4. Urbanizacija- na stazi čovjeka
5. Može li pojedinac mijenjati svijet? (Učenik/učenica treba da: • definiše prava koja ima prilikom učestvovanja u procesima donošenja odluka koje se tiču životne sredine; • analizira mogućnosti za učešće u donošenju odluka)

TEMA 5 BONTON/ MEĐULJUDSKI ODNOSI/ VJEŠTINA KOMUNIKACIJE

1. Pravila bontona
2. Lijepe riječi
3. Budi mi drug
4. vježba – pravila ponašanja
5. vježba –izrada razrednih pravila

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETA

| rb | Tema-sadržaj | Znanja | Sposobnosti | Vještine |
|----|---|--|--|---|
| 1. | Uvod /Osnovne životne potrebe savremenog čovjeka | <p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> -nabrojati uslove potrebne za formiranje porodice (zrelost, ekonomska samostalnost) -uporediti razlike između porodice nekad i sad -stvoriti sliku o ravnopravnosti spolova -odrediti prioritete u brizi o starijim članovima porodice -prepoznati važnost porodičnog okupljanja -objasniti važnost uslova za stanovanje za zdravlje -planirati i organizovati proslavu | <p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Izgraditi vlastiti stav o porodičnom životu -izvršiti poređenje o potrebama porodice nekad i sad -uskладiti porodične zadatke sa vremenom -izgraditi pravilne odnose u porodici -demonstrirati proslave u različitim kulturama -prilagoditi higijenu stanovanja zdravlju -ovladati organizacijom proslava | <p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> -objediniti uslove potrebne za formiranje zdrave porodice prateći faze razvoja porodice -proučiti i izvjestiti o razlikama u potrebama porodice nekad i sad -prihvatiti ravnopravan odnos spolova u porodici i važnost međugeneracijske povezanosti i brige -uporediti proslave raznih praznika u različitim kulturama -objasniti važnost higijene stanovanja za zdravlje -predložiti i organizovati proslavu rođendana |
| 2. | Zdravi životni stilovi | <p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> -protumačiti pojam zdravog životnog stila -razlikovati mentalno zdravlje i opšti pojam zdravlja -zaključiti kolika je važnost komunikacije za dobre međuljudske odnose -planirati zdravu ishranu -izabrati sredstva za ličnu higijenu -razlikovati razne stilove odijevanja -zastupati mišljenje o važnosti bavljenjem sportom -identificirati nasilje | <p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> -prepoznati važnost pravilne ishrane i bavljenje sportom kao osnovama zdravlja -upotrijebiti uvježbane vještine komunikacije za stvaranje dobrih međuljudskih odnosa -ovladati sastavljanjem jelovnika zdrave ishrane -ovladati ličnom higijenom i moći pravilno izabrati sredstva za higijenu -demonstrirati način odijevanja prema prigodi -sastaviti i voditi dnevnik fizičkih aktivnosti -ovladati načinima prevencije fizičkog i psihičkog nasilja | <p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> -o šta za njih znači zdrav životni stil -proučiti važnost emocionalnog zdravlja i započeti praktikovati vještine komunikacije koje su rađene na času -djelovati u skladu sa znanjem o zdravoj ishranu u izradi jelovnika za jedan dan ili sedmicu -provjeriti prema etiketi na proizvodu sastav i opasnosti nekih higijenskih proizvoda za zdravlje -procijeniti stil oblačenja prema prigodi -utjecati na smanjenje međuvršnjačkog nasilja |
| | | Učenici će: | Učenici će: | Učenici će: |

| | | | | |
|----|----------------------------------|---|---|--|
| 3. | Ekonomika i poduzetništvo | <ul style="list-style-type: none"> -zaključiti na koje načine se može uštedjeti voda u domaćinstvu i procijeniti kako to utiče na kućni budžet -prepoznati mogućnosti uštede sredstava reciklažom -pokazati kako se može iskoristiti papir ili ambalaža za izradu ukrasnih predmeta -planirati kućni budžet i odrediti prioritete potrošnje budžeta -predvidjeti uštede energije pomoću štednih sijalica | <ul style="list-style-type: none"> -provesti napravljeni plan uštede vode pisanjem poruka u kuhinji ili kupatilu“ štedi vodu „ -izvršiti uz nadzor razvrstavanje otpada i objasniti važnost reciklaže - sastaviti uz pomoć starijih kućni budžet i vlastiti budžet koji se može prilagoditi vlastitim potrebama-đeparac -pokušati promjeniti shvatanje o štednim sijalicama vodeći računa i o opasnostima od istih | <ul style="list-style-type: none"> -umjeti štedjeti vodu u domaćinstvu -razlikovati sirovine i otpadni materijal -pokazati interes za izradu ukrasa od reciklažnog materijala -izraditi vlastiti budžet i prikazati važnost potrošnje u okviru budžeta -predložiti zamjenu sijalica nakon predviđenih ušteda u domaćinstvu |
| 4. | Životno okruženje | <p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> -prepoznati svoje životno okruženje i procijeniti njegovu važnost za život -povezati zdravo životno okruženje kao predispoziciju za dobar i zdrav život -objasniti važnost zaštite vode, vazduha i zemljišta -pokazati promjene koje se vide u građevinama,odjeći, načinu života, kulturi... -izložiti važnost postojanja dječijih igrališta -prepoznati i razlikovati urbane od ruralnih sredina -izraziti potrebu da saopšti svoje mišljenje i da sasluša druge -pokaže načine kojima i pojedinac može mijenjati svijet | <p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> -izgraditi prvilan stav ovažnosti vode, vazduha i zemljišta za život svih -sastaviti albume od prikupljenog materijala -nacrtati igrališta iz svojih snova prilagođeno različitim oblicima igre -pokušati shvatiti promjene koje su nastale urbanizacijom -pokušati sprovesti akciju izgradnje igrališta za djecu sa posebnim potrebama -voditi plan akcije za prikupljanje potpisa | <p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> -objasniti važnost životnog okruženja -sakupiti materijal,objediniti ga i Izraditi albume o životnom okružnju prema zadanoj temi -djelovati u svojoj okolini na prikupljanju potpisa kao preduslova za dozvolu izgradnje igrališta -utjecati na stavove drugih uključujući ih u rad |
| | | Učenici će: | Učenici će: | Učenici će: |

| | | | | |
|----|--|--|--|---|
| 5. | Bonton/ Međuljudski odnosi/V ještina komunikacije | <ul style="list-style-type: none"> -nabraja osnovna pravila bontona -upotrebljavati lijepe riječi hvala, molim i izvoli u raznim prilikama -formulirati pravila drugarstva -izabrati pravila koja će koristiti za izradu razrednih pravila | <ul style="list-style-type: none"> -ponoviti pravila tavitinrazredna pravilabontona uz uvažavanje i poštivanje pravila ponašanja u raznim situacijama -demonstrirati kako se treba kulturno izražavati -izgraditi pravila ponašanja za drugove/arice uz prihvatanje različitosti -voditi kulturnan razgovor uz postavljanje u razne situacije(škola, javni prijevoz, pozorište...) -sastaviti razredna pravila | <ul style="list-style-type: none"> -objasniti važnost poštivanja pravila -upotrijebiti kulturno izražavanje -prikazati šta za njega znači biti drug -predložiti pravila ponašanja -izraditi razredna pravila ponašanja |
|----|--|--|--|---|

DIDAKTIČKO-METODSKE NAPOMENE

- podstiče učenike na istraživački rad
- podstiče učenike da samostalno istražuju različite izvore literature/enciklopedije, brošure, priručnike, novinske članke...
- kreira različite oblike rada/timski, grupni...
- organizira vježbe kulturnog razgovora u raznim situacijama
- animira učenike da sami odrede pravila ponašanja
- objašnjava značaj štednje, reciklaže
- inicira simulaciju jednog primjera akcije za izgradnju objekata koje će koristiti djeca za igru
- ukazuje na značaj istraživačkog rada
- s učenicima zajedno pravi predmete od reciklažnog materijala

NAČIN PROVJERAVANJA I OCJENJIVANJA ZNANJA UČENIKA/CE

Ocjenom se vrednuje:

- učestvovanje u radu grupe;
- planiranje, sakupljanje informacija, rješavanje problema i rezultati rada;
- kvalitet rada, njegova jedinstvenost i iskorišćenost vremena;
- koliko je učenik upoznao sadržaje predmeta i u kojoj mjeri je njima ovladao.

Provjera znanja treba da obuhvata: usmeni odgovor, testiranje i ocjenjivanje grupnog rada.

RESURSI ZA REALIZACIJU

Za izvođenje nastave predmeta Ekonomika domaćinstva i poduzetništvo, škola treba da ima odgovarajući kabinet sa instaliranim internetom i kompjuterima za realizaciju GPP.

LITERATURA

Preporuka za korištenje:

1. Literatura iz oblasti ekonomije, menadžmenta, strateškog planiranja;
2. Literatura iz oblasti poduzetništva, menadžmenta, strateškog planiranja;
3. Udžbenici , priručnici i radni materijali za nastavu Biologije, Hemije i Kulture življenja;
4. Stručna i metodička literatura neophodna za pripremu nastave i istraživanje;
5. Kapić S., Kultura življenja-ishrana, Bosanska riječ, Tuzla, 2003 godine.

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA

Nastavu predmeta Ekonomika domaćinstva i poduzetništvo mogu izvoditi lica koja su završila:

- Nastavnički fakultet/pedagošku akademiju, odsjek za biologiju, sa završenim četverogodišnjim dodiplomskim studijem (VII stepen stručne spreme) i stečenim stručnim zvanjem profesor biologije ili drugim stručnim zvanjem gdje je biologija, glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi;
- Nastavnički fakultet/pedagošku akademiju, odsjek za biologiju, sa završenim prvim ciklusom visokog obrazovanja dodiplomskog studija u četverogodišnjem trajanju (240 ECTS) i stečenim stručnim zvanjem bachelor biologije ili drugim stručnim zvanjem gdje je biologija glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi ili ekvivalent;
- Nastavnički fakultet/pedagošku akademiju, odsjek za biologiju, sa završenim prvim ciklusom visokog obrazovanja dodiplomskog studija u trogodišnjem trajanju (180 ECTS) i stečenim stručnim zvanjem bachelor biologije ili drugim stručnim zvanjem gdje je biologija glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi ili ekvivalent;
- Nastavnički fakultet/pedagošku akademiju, odsjek za biologiju, sa završenim dvogodišnjim dodiplomskim studijem (VI stepen stručne spreme) i stečenim stručnim zvanjem nastavnik biologije ili drugim stručnim zvanjem gdje je biologija glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi;
- Nastavnički fakultet/pedagošku akademiju, odsjek za hemiju/kemiju, sa završenim četverogodišnjim dodiplomskim studijem (VII stepen stručne spreme) i stečenim stručnim zvanjem profesor hemije/kemije ili drugim stručnim zvanjem gdje je hemija/kemija, glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi;
- Nastavnički fakultet/pedagošku akademiju, odsjek za hemiju/kemiju, sa završenim prvim ciklusom visokog obrazovanja dodiplomskog studija u četverogodišnjem trajanju (240 ECTS) i stečenim stručnim zvanjem bachelor hemije ili drugim stručnim zvanjem gdje je hemija/kemija glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi ili ekvivalent;
- Nastavnički fakultet/pedagošku akademiju, odsjek za hemiju/kemiju, sa završenim prvim ciklusom visokog obrazovanja dodiplomskog studija u trogodišnjem trajanju (180 ECTS) i stečenim stručnim zvanjem bachelor hemije/kemije ili drugim stručnim zvanjem gdje je hemija/kemija glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi ili ekvivalent;
- Nastavnički fakultet/pedagošku akademiju, odsjek za hemiju/kemiju, sa završenim dvoogodišnjim dodiplomskim studijem (VI stepen stručne spreme) i stečenim stručnim zvanjem nastavnik hemije/kemije ili drugim stručnim zvanjem gdje je hemija glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi;
- Nastavnički fakultet/pedagošku akademiju, odsjek za hemiju/kemiju, sa završenim dvogodišnjim dodiplomskim studijem (V stepen stručne spreme) i stečenim stručnim zvanjem nastavnik hemije i ekonomike domaćinstva.